

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

83 M. NR. 9

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1969 M. GEGUŽĖS (MAY) 23 D.

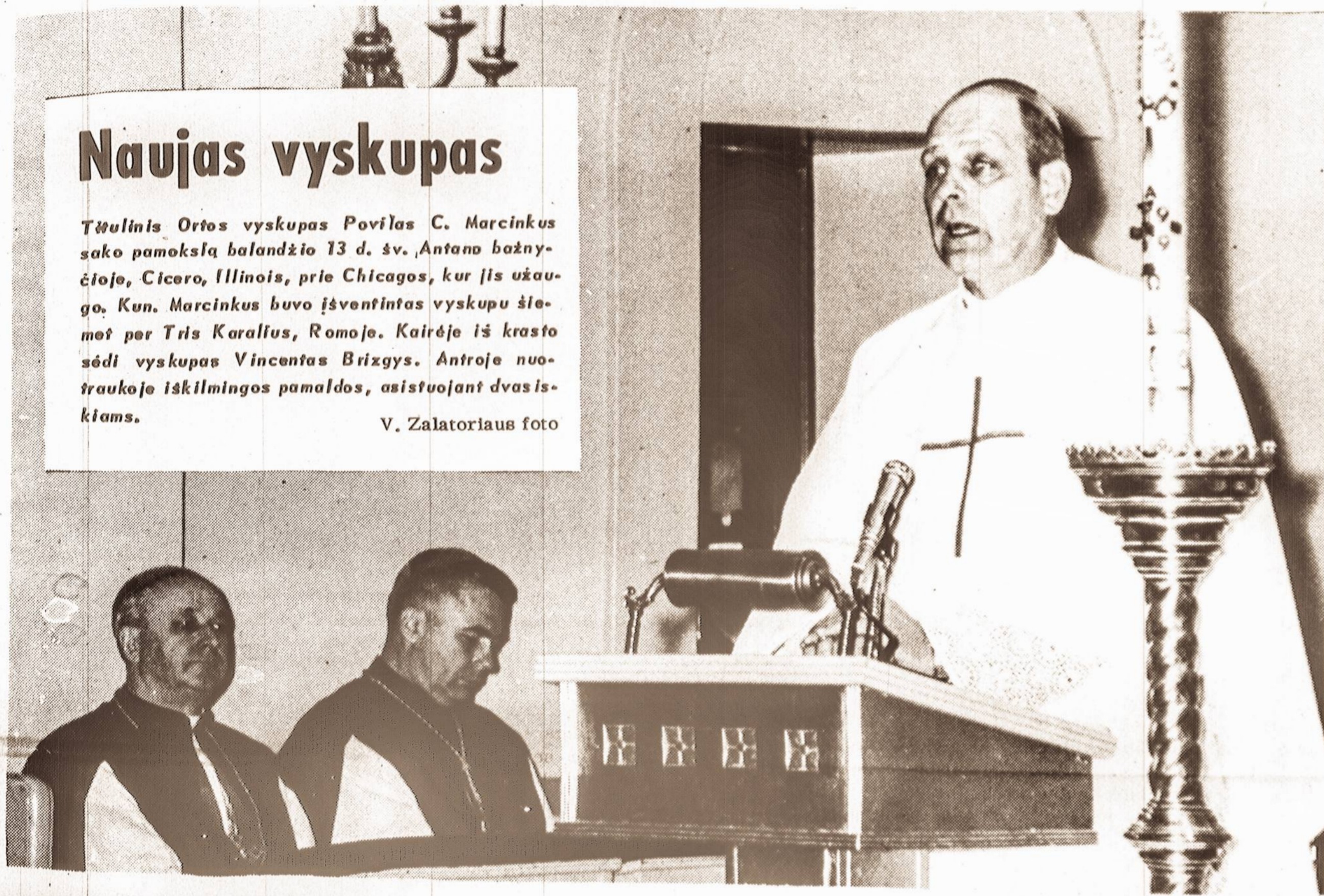
Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 30 C.

Naujas vyskupas

Tūlinis Ortos vyskupas Povilas C. Marcinkus sako pamokslą balandžio 13 d. šv. Antano bažnyčioje, Cicero, Illinois, prie Chicagos, kur jis užaugo. Kun. Marcinkus buvo išventintas vyskupu šiemet per Tris Karalius, Romoje. Kairėje iš karto sėdi vyskupas Vincentas Brizgys. Antroje nuotraukoje iškilmingos pamaldos, asistuojant dvasiškams.

V. Zalatoriaus foto

LIETUVIAI PASAULYJE

Argentinos Lietuvių Centro, dr. J. Basanavičiaus vardo, naujoji valdyba. Sėdi (iš k.): Sekr. E. Rudytė, pirm. V. Misiūnas, vicepirm. O. Jonušys, prosek. B. Daratėnienė ir sąrašo sudarytojas P. Bilevičius. Stovi (iš k.): Vald. kand. Dante Bražionis, vald. kand. V. Norkaitis, Vald. narys A. Džiugis, rev. kom. narys A. Katinas, II išd. J. Gradeckas, knygvedis L. Ryselis, išd. St. Džiugis, vald. narys J. Zap. P. Ožinsko foto

Lietuvių Diena Los Angeles, Cal.

* Sv. Kazimiero parapijos, Lietuvių Dienai birželio 15 yra numatyta tokia programa:

10:30 val.; pamokslas ir pamokslas šv. Kazimiero bažnyčioje

11:30 val.; Elenos Kepalaitės iš New Yorko ir Ilonos Pėterienės iš Los Angeles parodų atidarymas parapijos salėje ir mokyklos patalpose

11:30 -- 2 val.; pietavimo laikas ir parodų lankymas

2:00 val. p. p.; Marshall High School Auditorijoje, meninė ir pagrindinė programos dalis, kurioje dalyvauja: solistė iš Boston, Mass., Daiva Mongirdaitė, Antanas Pavasaris, Raimonda Apeikytė, Birutė Dabšienė, Rimtautas Dabšys, Sv. Kazimiero parapijos choras, vad. kompozitoriaus Broniaus Budriūno. Programos vedėja dr. Elena Tumienė.

4:30 -- 6:30; parapijos kieme susirinkusius linksmina profesionalinis Mariachi Los Leones orkestras. Tešiamas parodų lankymas

6:30 val. p. p.; laimėjimų traukimas.

Saulių Sąjungos 50 m. sukaktis

Boston, Mass. geg. 11 Vanagaičio vardo šauliai paminėjo Lietuvos Šaulių Sąjungos 50 m. sukaktį. Šventę iš Chicago buvo atvykęs Vladas Išganaitis, kuris lankėsi ir Brocktono Martyno Jankaus vardo šaulių kuopoje. Jis apdovanojo šaulių ženklais: Oną Ivaškienę, Juozą Kapočių, Steponą Minkų, J. Liutkonį, J. Stašaitį, B. Utenį. Kuopos vėliavą pašventino kun. A. Baltrašius, Prof. dr. Vaidevutis Mantautas apibūdino Joną Vanagaitį. Mažosios Lietuvos veikėją, jo 100-tojo gimtadienio progą. Meninę programą atliko Sv. Antano gimnazijos mokiniai, kuriuos atlydėjo pranciškonių provincijolas L. Andriekus. Choru vadovavo J. Gaidelis.

* Bostono 10-tasis kultūrinis lietuvių subatvakaris pradėdamas rugsėjo 20.

* Albina ir Bronius Utemiai įsteigė A. B. U. Realty, 507 E. Broadway, kampe G. St., S. Boston, Mass.

Muzikas A. J. Aleksis, LRSK Seimo rengimo pirmininkas.

* Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimo 64-tasis Seimas įvyks birželio 29, 20 Hepos 1 ir 2 Waterbury, Conn. Organizacija metų pradžioje turto turėjo \$3,000, \$52,23. Kas antrą mėnesį leidžia Garsą. Seimui ruošti komisijos pirmininkas komp. A. J. Aleksis, Sv. Juozapo par. vargonininkas ir choro dirigentas. Parapija, kurios patalpose vyks Seimas, geg. 25 paminėjo deimantinę sukaktį.

* D. M. Valkšnoras, 21 amžiaus marinių korporantas, iš Vietnamo, buvo sužeistas ir gydomas ligoninėje Japonijoje ir karo ligoninėje Jungtinėse Valstybėse. Grįžęs namo į Clevelandą geg. 21, Windermere stotyje, motinai ir sesutei jį sutikus -- dviejų mušeikų staiga užpultas, ir sumuštas. Policija nuvežė jį ligoninę. Patikrinus, rasta iš jo neatimtų \$1,000. Kadangi mušeikos pinigų neatėmė, policija mano, kad tai buvo teroristai, baudžią jaunimą einantį į karą.

* Dail. Antanas Petrikonis Cleveland, Ohio Čiurlioniečių namuose ruošia savo kūrinių parodą birželio 14-15 dienomis.

* Inž. Jonas P. Vaičaitis iš Akron, Ohio trijų savaičių atostogoms išvyko į vakarines valstybes. Lankysis iki Pacifiko pakraščių.

* Kun. Teofilus Palis, iki šiol vikariavęs Oakland, Calif., vyskupijoje, paskirtas klebonu į Our Lady Queen of the World, Pittsburg, Calif. Tai grynai amerikiečių parapija, įkurta 1962 metais.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE John Orman Agency

GERIAUSIĄ PATARNAVIMĄ

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

SERV-WELL ROOFING CO.

INC

DENGIA STOGUS IR METALU APGAUBIA KAMPUS IR KRAŠTUS

STOGŲ IR ENGINIA LANGUS

ATLIEKA SKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE, SHINGLE ROOFING, GAMINA ASBESTO ASFALTO SIENAS

VI 6-9519 ir VI 8-3800

77-20 101st AVE., OZONE PARK

Frank Brukas kalba lietuviškai

JUOZO BANDŽIŪKO Baras ir Restoranas

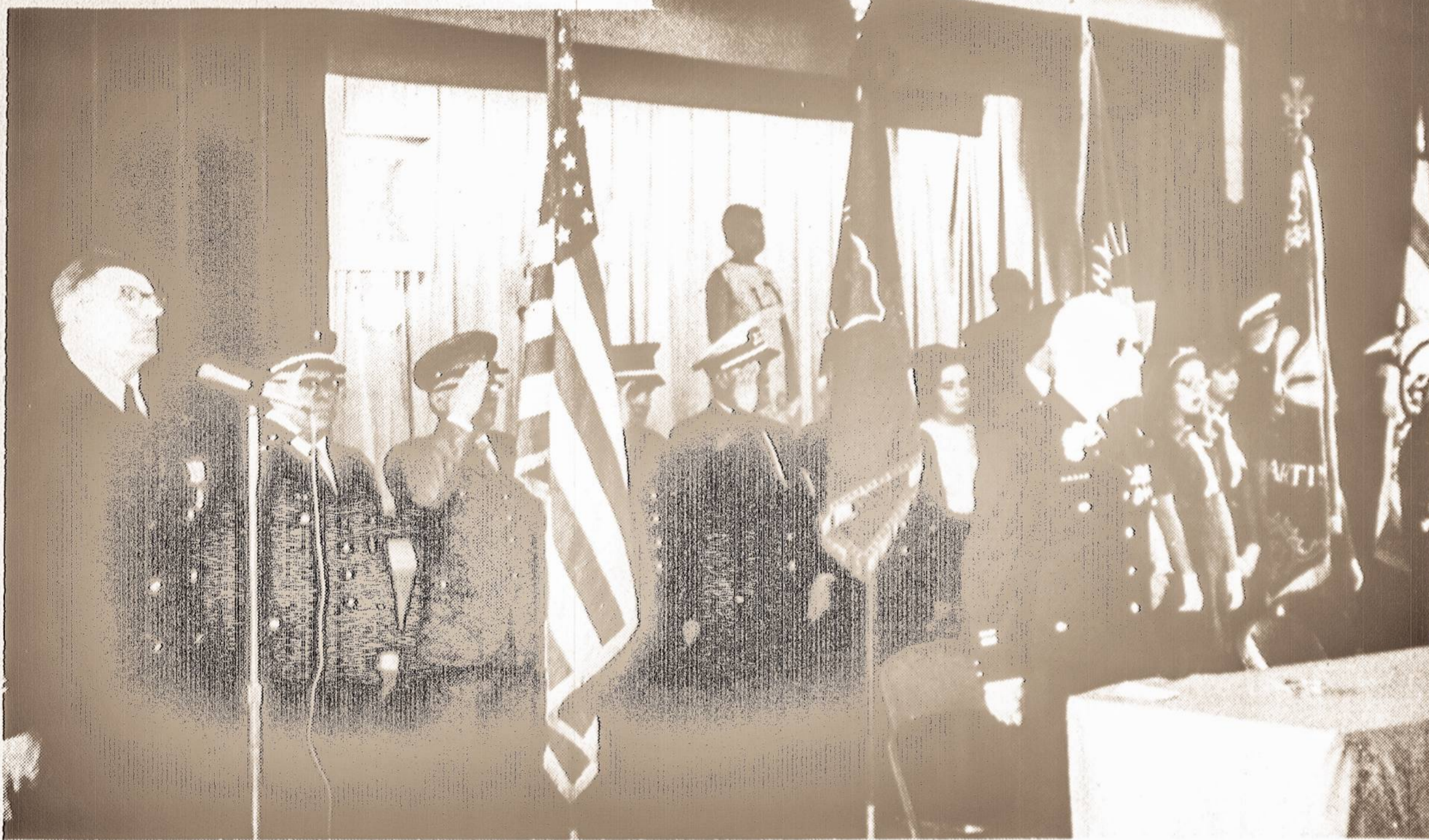
Čia valinsiesi ir valinsi ne tik Amerikos veik visais gėrimais -- alium, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. -- Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

KABARETAS - ŠOKIAI

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

Vaidzas iš Cicero jūros kuopos Klaipėda surengto Šaulių organizacijos 50 metų sukakties minėjimo Ciceruje. Kairėje kuopos pirmininkas St. Bernatavičius, viduryje prie stalo – šios organizacijos iševijoje atkūrėjas A. Valatkaitis.

E. Sulaičio foto

Lietuviški filmai Chicagoje

Vienybės atstovybė Chicagoje gegužės 17 buvo surengusi jau 10-ąją liet. filmų programą. Šį kartą buvo demonstruojami trumpi, garsiniai, Lietuvoje gaminti filmai: Poetas, Saulės pasakos, Neringa, Nemuno žiotyse, Lietuviškos vestuvės, anglų kalba įkalbėtas travelogas apie Lietuvą ir kt.

Publikai ypač patiko Poetas -- filmas apie Maironį ir jo gyvenimą, kuris neseniai pagamintas Lietuvoje. Spalvotieji filmai, vaizduoją Lietuvos gamtą, buvo žiūrovams labai prie širdies.

Per 10 programų šių filmų žiūrėjo daugiau 500 lietuvių, kurie retai mato lietuviškus filmus. Jų iševijoje ne daug, tad Lietuvą norinčiųjų pažinti tautiečių tarpe turi pasisekti. Dabar šie filmai pradeda pasklisti platesniu mastu. Filmas Lietuviškos vestuvės balandžio mėn. pabaigoje buvo rodomas Chicagoje liet. televizijos programoj. Dariaus-Girėno lit. mokykla savo parengimuose taip pat rodė dalį šių filmų. Jų demonstruota Chicagos liet. mokytojų susirinkime, kurie nori kai kuriuos filmus iš Lietuvos rodyti tėvynei pažinti pamokose iševijų mokyklose.

Bendruomeninkai rauja vieni kitiems plaukus

Lietuvių Bendruomenės veikėjai, kurie kovingumo dideli laipsni buvo parodę PLB seime New Yorke praėjusį rudenį, dar nepametė kovos dvasios, nors kovos metai jau pasibaigė. Chicagoje vykustojė LB Tarybos sesijoje kai kurie veikėjai norėjo nupešti plaukus JAV centro valdybos pirmininkui B. Nainiui už tai, jog šis Vasario 16-sios minėjimuose, rengtuose bendruomenininkų, norėjęs, kad aukotojai galėtų nukreipti aukas pagal savo nuožiūrą, o ne vien tik Altui, kuris kažkodėl vienas taikstosi į pinigus. Taip pat labai daug aktyvumo rodė ir dr. L. Krilaučėliūnas, kuris su B. Nainiu jau kovoja nuo III taut. šokių šventės rengimo pradžios. Kovos dvasios netrūko ir Chicagos apygardos apylinkių atstovų suvažiavime gegužės 4 d. Jaunimo centre. Čia kai kurie atstovai net pasiūlė pasmerkti Naujienų dienraštį už tai, kad jis tą bendruomenininkų kovą gana vienašališkai atžymėda-

vo. Tame laikraštyje labai aktyviai bendruomenininkus (jam nepatinkamus, pav. B. Nainį su jo kompanija) tašė dabar į didelius veiksmus besitaikantis A. Pužauskas. Tačiau atstovai nuo viešo Naujienų pasmerkimo susilaikė. Gal ir gerai, nes spaudai jokie pasmerkimai vis tiek įtakos nebaturėtų.

Balzeko muziejuje

Balzeko liet. kultūros muziejus įsikuoja į Chicagos žinomesniųjų vietų tarpą ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių veikloje. Čia vyksta nemaža parengimų, kurių tarpe svarbiausią vietą užima meno parodos. Po dail. A. Varnio parodos čia šavo kūrinius buvo išstatęs senosios kartos Amerikos liet. dailininkas M. Šileikis. Po to muziejuje vyko Marijos aukšt. mokykloje besimokančių jaunųjų dailės mėgėjų pasirodymas.

Šaulių minėjimas

Ciceruje veikianti jūros šaulių kuopa Klaipėda gegužės 4 d. šv. Antano parap. salėje surengė šaulių organizacijos 50 m. minėjimą. Kaip paprastai, čia pagrindinę vietą užėmė kalbėtojas -- vienas iš šaulių organizacijos atgaivintojų iševijoje -- A. Valatkaitis, atvykęs į minėjimą apskabines medaliomis. Jis čia kalbėjo gerą valandą, nekreipdamas dėmesio, kad dalyviai žiovavo ir jo paskaita mažai domėjosi. Ypatingai neįdomiai atrodė matant jaunuosius programos dalyvius, kurie laukė eilės minėjimo meninėje dalyje pasirodyti. Tai Cicero lit. mokyklos choro dalyviai, kurie dar tą pačią dieną turėjo važiuoti į Jaunimo Centrą ir ten dalyvauti Chicagos apyg. lit. mokyklų koncerte. Šaulių minėjimo programą, kuri buvo pradėta pamaldomis šv. Antano parap. bažnyčioje, pravedė S. Bernatavičius.

Lankėsi A. Astašaitis

Chicagoje ir Ciceruje viešėjo A. Astašaitis (Al. Gimantas) iš Detroito. Astašaitis bendradarbiauja įvairioje lietuvių spaudoje, keldamas net ir tokias problemas, kurios kitiems yra nelabai parankios. Jis yra ir Vienybės skaitytojas. (eš)

SILVER BELL BAKING CO.
A. RADŽIŪNAS, Savininkas
Musų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.
36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.
Telefonas: STagg 2-5938

WHITE HORSE
Tavern
SUMODERNINTAS
Vėsinamas
BARAS IR RESTORANAS
Duodami palaidotviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

HAVEN REALTY
TRAVEL AGENCY . MUTUAL FUNDS . INSURANCE
Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, apdraudos,

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymą, pirmūmi piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, — kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONEMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v.r. iki 9 v. vakaro

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukscys in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tyliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegacke 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyliava; Senior Editor: Vytautas Sirvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

F. Kirša ir Lietuva

V. TYSLIAVIENĖ

Vytautas Kazakevičius savo apžvalgoje "Iš kultūrinio užsienio lietuvių gyvenimo" Vilniaus literatūros žurnale Pergalė (Nr. 5), skaitytojams pristato poetą Faustą Kiršą "kitokį, negu iki tol daugelio galvota..."

Apigailėtina, kad V. Kazakevičius, atskleisdamas "kitokį" Kiršą, pasinaudojo tik atskirais sakiniiais iš 21-jo Fausto Kiršos laiško, rašyto Pranei Lapienei. Atskiros frazės ar sakiniai, anaipol, neparodo rašytojo požiūrio į buvusius Lietuvos veikėjus, ar kultūros atstovus.

Faustas Kirša susirašinėjo ne vien su Lapiene. Daug laiškų jis parašė savo kolegai ir draugui Juozui Tysliavai, kuris, tur būt, gavo pirmąjį Kiršos rašytą laišką į Ameriką, o tik paskiau sekė susirašinėjimai su globėjais.

Čia ištiesai perspausdiname F. Kiršos laišką iš Lubecko, rašytą 1946 m. Naujųjų Metų išvakarėse:

BRANGUS JUOZAI!

Laiko ir erdvės toliai seniai mus atskyrė, kad aš nebeįsivaizduoju nei kaip Jūsų balsas skamba, nei kaip Jūs atrodote. Tik žinau, kad esate redaktorius ir lietuvių visuomenę Amerikoje formuojate tautine linkme. Toks darbas malonus, garbingas, bet ir atsakingas. Linkėtina eiti ta kryptimi kuo aukščiau, viršūnėmis, kad Lietuva sulauktų apvaizdavimo Jūsų darbais ir Lietuva apvaizduotų Jus.

Juk mes gyvename katastrofingiausia laiką. Mūsų akys Lietuva prarado laisvę ir nepriklausomybę. Tai taip vienas, ryliai įsisąmoninti tokia aplinka ir istorijos žodį, pagauna slėpimą, reikia valdyti nervus, kad nebėgtum per laukus ir nešauktum sukvaillėjusiam pasauliui: Zmogau, kur tu esi? Viešpačiai, ką jūs darote? Išminčiai, ko jūs nešaukiate? Dieve, kodėl tu viso to nematai?

Deja, aplinkui tuščia. Zmogėdros ryja žmones, Luciferis verda smalą ir pragaro šoki šoka, diplomatai geria šampaną ir laimingi, kad jie yra diplomatai. Bet kad jiems ruošiamos kartuvės, to jie neįžaučia. Mūsų ištremtųjų, pabėgusiųjų trankosi barakuose ir gyvena labai neaiškia viltimi.

Aš jau įpusėjau šeštą dešimtį metų ir jaučiuosi daug ką išgyvenęs. Daug kas kitaip atrodo, nei seniau kad atrodė. Visi draugai ir prieteliai išsiblaškė po gerąjį pasaulį ir po Sibirą. Gyvenu kaip ant bangų daužomos uolos ir guodžiuosi, kad dar esu gyvas. Kuriam galui aš esu gyvas, dar man neaišku. Juk galėjau būti nutrenktas vienu ar kitur. Dar esu gyvas, dar galvoju, ką ne ką sureizgiu.

Kuo mažiausiai rašau į Ameriką, nes ten Jūs, amerikoniai, manote, kad mes maldaujame išmaldos. Taip nėra. Čia garbės dalykas. Ar jums svarbu Lietuva ir lietuvių tautos likučiai, ar ne? Jei svarbu ir Jūsų siela nekreativikauja, tai Jūs turite rūpintis mūsų ateitimi kaip ir Lietuvos likimu. Kas Lietuva be savo tautos sūnų?

Jei Jūs pamatytute, kaip lietuvių tūkstančiai vargsta barakuose be darbo, be perspektyvų, jums sudrebėtų širdis. Tai žodžiais neįtikinama, tai reikia išgyventi. Žinoma, yra spekuliantų, kurie turtingai gyvena, gal geriau negu Lietuvoje, bet apie tokius nekalbama. Baisu pagalvoti, į ką išsivys žmonės, kai dar metus taip pagyvins. Prasišėdęs ligos, nusilpimas. O likę Lietuvoje taip pat skursta kolchozais arba miškuose blaškosi laukdami laisvos Lietuvos.

Sveikinu Jus su Naujais Metais. Mūsų tikėjimui nėra varžtų ir aš tikiu, kad nauji metai gal bus laimingesni. Jei Lietuvai atsikels ir po 100 metų, ainiai žinos, kad mes tikėjome jos prisikėlimu.

Atsiųsk raminančių žinių, kad mums būtų tvirčiau gyventi. Viso gero.

FAUSTAS KIRŠA

1946 m. XII - 30 d., Lubeck, Lithuanian Camp

2.

Nesuprantama kokių tikslu V. Kazakevičius atskleidžia F. Kiršos atsiliepimus "apie kitus lietuvių kultūros atstovus", bet išskiria tik J. Tysliavą ir J. Petrėną, artimiausius poeto draugus. Kazakevičius rašo, kad poetą, kaip ir jo globėją (?!!!), "jaukino kažkokių problemų sudaręs Juozo Tysliavos elgesys",

BUENOS AIRES, Argentinos Lietuvių Balso leidyklos seklyčioje apsilankę svečiai iš Los Angeles. Virsuje - antras iš kairės - Leonas Kantas-Kančauskas, fotografas iš Hollywood, savo laiku gyvenęs Buenos Aires, po 10 metų atvyko aplankyti savo teta Sofija Kvietkaitę Utką ir draugus. Ketvirtas (iš k.) Pranas Gustas iš Glendale, Calif. Apačioje: A. L. Centre po draugiškų asado pietų: Gustas, Kantas, Ozinskienė, Laucius ir Kanto draugas Pranas Jurėlė. P. Ožinsko foto

Vienybėje atspausdinus Kiršos veikalą "Pabėgėliai".

Tarp tūkstančių laiškų gautų iš tremties, Vienybės archyve nesuradome Kiršos lydimos laiško, kai jis siuntė savo rašinį "Pabėgėliai". Tais laikais Vienybės redakcija ir administracija buvo perkrauta laiškais, straipsniais ir įvairiais prašymais buvusių Tysliavos kolegų, pažįstamų ir nepažįstamų žmonių. Kiekvienam asmeniškai atsakyti nebuvo įmanoma, bet visiems buvo stengiamasi surasti globėjų ir sponsorių, Vienybės skaitytojų tarpe, ar per Balfą.

Joks rašytojas ir korespondentas į redakciją nesunčia savo rašinių tik tam, kad pasimestų redaktorius stalčiuje; tarp kitų nesunaudotų rankraščių. Pagaliau, koks redaktorius, gavęs rašinį iš žinomo rašytojo tokia aktualia tema, kaip pabėgėliai, jo nepaskelbtų?

Jeigu ir buvo koks nesusipratimas, tai kiek dėl to įvykio jaudinosi autorius, galima spręsti iš sekančio Kiršos laiško Tysliavai:

BRANGUS JUOZAI!

Ko nutylai? Jei jau užkabinau, tai ir vilk.

"Pabėgėlius" aš paslunčiau, kad, man besitrūnant tremtinio ratuos, jie nežūtų, o pats paukšt ir paskelbel. Aš tuo tarpu to nenorėjau. Man atrodė, kad daug kas taisytina, daug turli papildymų. Apskritai, tai lengvo turinio, mano poilsio skandavimai.

Kaip ten bebūtų, faktas įvykęs. Honoro sąskaiton nors pakletėli pasiųsk. Čia mes ne savo ūkluos gyvenam. Čia mūsų tėvai - globėjai, blogesni už paskutinį patėvį Lietuvoje. Tiesa, mes gauname išlaidkymą. Bet tas duodama su pavydu, su priekaištais, tarytum tai jie patys savo turtą duotų. O dvasiniai varžtai - nėra nė kalbos.

Aš niekad nemanau, kad yra santvarkų, išskyrus rusų, kurios neatsižvelgtų humaniško benti pakenčiamo. Negali judėti. Vokiečiai važinėja kur nori, o mums draudžiama per zonos sieną peržengti. Draudžiama iš lagerto pasišalinti. Spauda neleidžiama. Antai Amerikos zonoje spausdinu savo knygą. Vietos cenzūra išmetė tuos eilėraščius, kur kalbamą apie tėvynę,

nes tai esą nukreipta prieš Sovietų Sąjungą. Mano tėvynė ir Sovietų Sąjunga, - kas bendro yra? Tokie varžtai dar skaudžiau spaudžia širdį.

Dabar jau atsirado visur visokių pirklių D. P. žmonėmis prekiauti. Visi graibsto raumeningus vyrus, o kas bus su tais, kurie mažai raumenų turi ir ant pečių daug metų neša? Kas bus su gausiomis šeimomis ir nedarbingais žmonėmis? Rengiamas tautų išmarinimas. Lietuvos lietuviai iškeliami į Prūsiją, o mes į grabą, arba pasėti po visą pasaulį - kas mišką kirsti, kas anglis kasti, kas mėšlą krapstyti. Nuostabusia - visi nenori, kad mes kur nors išsikėlę veikume savo kultūros ir tėvynės mellės įgomis.

Pasaulis žengia į tamsiausius savo amžius. Gaila, kad mes ne žydai, mus užstotų visi prezidentai, visos partijos, visi individualistai ir plegiatoriai. Dabar esi lietuvis - visi šaukia užmušti jį, išblaškyti, kad neatsigautų, arba tūlas šaukia: duokite jį man - jo nė balso nebebus.

Toje akyvaizdoje darosi malonu, kad tu esi nekalčiausias ir teisus, nes dar nesimato, kad kas nors kur kovotų už teisybę. Sėtonui apsidus pasauli ir valdantis galvas - neteisybės aureolė visur papuošta rožėmis ir briliantais. Reikia išgyventi tam tikrą laiką kančių, paniekos ir gėdos, kad gimtų mellė, žmoniskumas, laimė.

Aš dar neįsiteikiu, kurin kraštan važiuoti, o jau laikas būtų judėti. Visoki gandai šliaužo aplinkui. Žinomos ir nežinomos atominės bombos gali pradėti padalkas kratyti.

Viso kuo geriausio, FAUSTAS KIRŠA
1947 m. birželio 12 d. Lubeck

Faustas Kirša, kaip matome, įvykius vertino ne siauru lietuvišku požiūriu, bet į viską žiūrėjo giliau, pasauliniu mastu. Jis siejojosi ne tik lietuvių, bet visos žmonijos likimu. Kaip daugelis rašytojų, Faustas Kirša ciniškai atsiliepdavo apie kai kuriuos politikus, diplomatus ir oportunistus. Tai nieko nuostabaus, savo pastaboms turėjo pagrindo.

Tokiomis ir panašiomis temomis su Juozu Tysliava kalbėdavo išties valandas, kai atitrūkęs, iš Bostono apsilankydavo New Yorke ir Vienybės redakcijoje. Kalbėdavo ir apie Lietuvą ir ten likusių kolegų kūrybą. Abudu poetai džiaugėsi, kad gyvenimas tėvynėje palengvėjo, kad Lietuva pradėjo atsikurti iš karo griuvėsių.

VIENYBĖ, 1969 m. gegužės 23 d.

POETO FAUSTO KIRŠOS LAIŠKŲ IŠTRAUKOS LIETUVOS SPAUDOJE

VYTAUTAS KAZAKEVIČIUS, Lietuvos Kultūrinių Ryšių Draugijos pirmininkas, neseniai lankėsis Amerikoje, Vilniaus Pergalėje (Nr. 5) rašo:

Baigiantis II pasauliniam karui, Faustas Kirša (1891—1964) atsidūrė emigracijoje. Kad jis taip pasielgė dėl idėjinių priežasčių, abejoti netenka, nors pasakojama, jog poetas, gyvenęs Šiauliuose, nesiruošė palikti gimtojo krašto — emigruoti jį paskatino pašalinės įtakos. Tačiau jo kūrybinė ir visuomeninė veikla svetur nekalia iliuzijų — rašytojui tuo metu socializmas, tarybinis gyvenimas buvo svetimi.

Tai patvirtina ir Fausto Kiršos laišakai, rašyti Vokietijoje ir Amerikoje. Juose jis ne kartą pasisako prieš bolševikus, reikšmingai, jog grįšias į tokią Lietuvą, kokia ji buvusi iki Tarybų valdžios atkūrimo.

Tačiau rašyti apie poeto laiškus, kuriuos gavau iš Amerikos ir kurie dabar yra Lietuvos kalbos ir literatūros instituto archyve, skatina ne toji, idėjinius F. Kiršos emigracijos motyvus patvirtinanti, aplinkybė. Juose atsispindi žinomo poeto pergyvenimai, jo santykiai su aplinka, jo žmogiškoji drama, ir todėl F. Kiršos laišakai dabar gali turėti platesnės pažintinės-kultūrinės reikšmės.

Tų laiškų — dvidešimt vienas, ir rašyti jie Amerikoje gyvenančiai Pranei Lapienei. Pr. Lapienė, pokario metais buvusi žinoma kultūrinė emigrantų veikėja, vadovavusi Balfui, „Vienybės“ bendradarbiė, parodė daug širdies ir rūpinimosi svetur atsidūrusiais inteligentais, jautriai, pasiaukojančiai juos globojo. Tačiau kai ji, labiau susidomėjusi naujuoju gimtojo krašto gyvenimu, aplankė prieš keletą metų Tarybų Lietuvą ir parašė „Vienybės“ žilutis, objektyvius įspūdžius iš savo viešnagės, emigracijos reacionierių ir jų įtakoje esančių kultūros darbuotojų buvo piktai puolama, smerkiama. Tad neuostabu, kad Pr. Lapienė, besidomėdama gimtojo krašto kūrybinėmis pastangomis, atsiliepė į pasiūlymą padėti nušviesti jos gerai pažįstamo poeto gyvenimą ir atsiumtė pluoštą F. Kiršos laiškų.

Kai kurie F. Kiršos laišakai buvo paskelbti emigracinėje spaudoje. Jie ten susilaukė atgarsio, nes atskleidė kitokią, negu iki tol daugelio galvota, rašytojo poziciją — buvusius veikėjus, laikiusus jį „savu“. Dėl jų, atrodo, net nutilo kalbos apie poeto raštų išleidimą emigracijoje, nes rašytojas piktai demaskavo buvusių valdovų egoizmą (tai Pr. Lapienė minėjo laiškuose, kurie, jai sutikus, buvo cituoti „Pergalėje“).

1948 m. birželio 15 d. Faustas Kirša laiške Pr. Lapienei iš Liubeko, kur gyveno DP stovykloje, tarp kitko rašė: „Aš pabėgau, taip jau susidėjo, su vasariniu paltu ir lazdele. Taip išgyvenau dvi žiemas. Pulkinkai, valdininkai išbėgo su kšomis, su maišais paltų ir futrų — iš mano pažįstamų — nė vienas nepasidė šiltesnio apdaro. Jau toks likimas“.

Šie žodžiai „patriotams“, aišku, nuskambėjo kaip viešas antausis: jie, kurie skelbiasi esą pasiaukojančiais kovotojais dėl lietuvių laisvės ir gerovės, pasirodo, rūpinosi tik savimi.

Su kartėliu, kupinas nusivylimo poetas rašė (1948.1.9) apie tariamus panašaus tikimo ir idėjos draugus: „Pas mus stipriai veši kerštas, pavydas, šmeižtai, tinginystė. Dažnai pasitaiko bukapročių, kuriems gyvenimas laimingu būdu sudaro galimybes reikštis rimtų klausimų sprendimus“.

Po metų jis aiškina: „Kiek čia mes turime gero jaunimo, tiek turime ir blogo, kuris nesimoko, spekuliuoja ir laidokauja. Apie blogybes viešai vengiama kalbėti, kad nepiltume vandens ant bolševikų malūno“. 1949 m. sausio 28 d. jis nurodo: „... tarp mūsų daugiau intrigos gyvos, negu kitoki manymai“. Ir toliau tų pačių metų kovo 17 d. F. K. rašo: „Jau toks nuobodus darosi gyvenimas kareivinėse. Viskas įgriso. Tautiečiai išsinervinę. Tiek metų laukimo, be darbo, stumdomojo padėtyje. Tvarkytojų viršūnės gal ir tui idealizmo bei humanizmo. Tik jau tiesio-

FAUSTAS KIRŠA (1891 - 1964)

giniai mūsų viršinkai yra lėbautojai, karjeristai, padaužos, kuriems mes esame vergai ar tolygūs. Yra ir geresnių, bet jų taip maža, kad nedaro efekto“.

Ypač jaudino poetą ta aplinkybė, jog, rūpinantis išvykimo į Ameriką dokumentais, jam teko kreiptis į vietos kapelioną, kuris jam buvęs nepalankus: „Kad ne kasdien einu išpažinties, tai irgi tiesa. Kad nesu krikščionių-demokratų partijos irgi tiesa. Kokias išvadas klebonas iš to padarė, nežinau“ (1949.1.28). Prieš tai (1948.XI.30) rašytojas pasipiktinęs kalbėjo apie būtinumą eiti per kunigo „skrinia-gą“: „Aš gal katalikiškesnis už vietos kleboną, bet nenoriu skirtis iš tautiečių ir „zakristijonu“ vykti į Ameriką“.

F. Kirša savo laiškuose Pr. Lapienei nuolat nuosirdžiai dėkoja už globą, siuntinius, pagalbą, rašydamas jai net himnus („Missis, kuri nušluosto ašaras neteku-

siems savo pastogės tautiečiams, mes tau esame dėkingil“). Jis pasakoja apie rūpesčius, susijusius su ruošimusi emigruoti į Ameriką, apie pasirinkimą apsigyventi už vandenyno: „Europoj prisiziū:čiau kaip kankinama ir žudoma laisve. Amerikoj noriu pamatyti, kaip žydi laisvė“ (1949.V.8, Grohn prie Bremeno).

Bet naivus laisvės ir galimybių užjūryje supratimas, matyt, greit išsisklaidė. Išsikūrus Bostone, pietinėje jo dalyje, jis supranta, kad „galimybių šalyje“ jam belieka gyventi galimybėmis. 1950 m. rugpjūčio 20 d. jis rašo Pr. Lapienei: „Jau gyvenu antrus metus Amerikoje. Daug kas aiškėja. Čia aiškiai nieko gero kultūros bare nuveikti neįmanoma. Čia belieka trintis ligi grabo lentos. Tik pagalvoti — per metus JAV lietuviai neišleido nė vienos padorios knygos. Tai daugiau negu šurpu — tai išmirimo žymė. Reikia

ir su tuo sutikti. Aš dabar dirbu kotono fabrike. Stoviu aštuonias valandas prie mašinos. Gaunu po 75 c. valandai. Nebaudau, išsiversti galima. Jokių perspektyvų neturiu, nes jų nėra ir negali būti“.

O dar po dvylikos metų nuvargusia, drebančia pensininko ranka F. Kirša rašo: „Aš turiu nepagydomą ligą. Kovoju su nuolatiniu aukštu kraujo spaudimu. Nuo daug ko reikia susilaikyti, jei nori dar pagyventi. Bet kiti išminčiai tvirtina, kad kančia atneša laimę. Taip ir ritamės per žemės paviršių“ (1962.XII.11).

Po poros metų liga poetą nugalėjo. 1969 m. sausio 5 d. sukako penkeri metai nuo Fausto Kiršos mirties. Jo pokario metų laišakai, kuriuos čia prisimenu, yra skausmingas jo gyvenimo dalies dokumentas, iš kurio susipažįstame su kitaip galvojančiu, priešškai supratusiu socializmą, bet doru, tragišku likimo rašytoju, palikusi lietuvių literatūroje pastebimą pėdsaką, savo geriausia poetine kūryba užėmusiu prideramą vietą mūsų kultūroje.

Fausto Kiršos laišakai gali sudominti ir atsiliepiamais apie kitus lietuvių kultūros atstovus. Pavyzdžiui, matyti, kad poetą, kaip ir jo globėją, jaudino kažkokių problemų sudaręs Juozo Tysliavos elgesys („Jis man parašė labai seniai vieną laišką. Prieš mano valią išspausdino „Pabėgėlius“ ir aš daugiau nieko negirdžiu“). — Laiškas be datos. — V. K.) F. Kirša stovykloje gyveno kartu su Antanu Rimydziumi ir Juozu Petrėnu („Dėl Tysliavos pasakymo, kad aš pataikauju klebonui, tai jo išmislas, kurį jam galėjo parašyti, jumoristiniai pasijuokti J. Petrėnas, kuris tikrai sirgo ir bėginėjo, gavęs geltoną NCWC lapelį. Petrėnas yra tikrai kairiųjų pažiūrų žmogus. Jam klebonas galėjo parašyti blogiau. Petrėnas šįgal galvojo, kas daryti, ar duoti ar neduoti klebonui pasirašyti.“ — 1949.1.28). Ypač jdo-

mus pasisakymas apie dainininkės Vincės Jonuškaitės-Zaunienės (Leskaitienės) likimą: „[...] Tikrai nelaiminga moteriškė. Visą amžių gyveno favorizuojama kitų. Tai buvo tik laimingos žvaigždės palaikymas. Tik ji galvoja, kad savo likimą ėmė batus ir talentu. Mėgo pataikavimą, prisiliejimą, sudarymą aplinkos prie galinčiųjų. Žinoma, Amerikoj to negali padaryti. O šiandien nei amžius, nei balsas to nedarys. Juk ir Petrauskas tik Lietuvos žalingas, nes užsieniuos niekur neišlindo. Tai asmeninės tragedijos. Jie negali protinai į gyvenimą pažvelgti“ (1949.III.17).

Atsiųstieji laišakai tėra tik dalis F. Kiršos korespondencijos. Bet jeigu jie būtų sėkminga pradžia, stengiantis kaupti mūsų nacionalinės kultūros archyvuose autentišką medžiagą, liečiančią svetur po karo atsidūrusių menininkų gyvenimą, tūrybą, tų laiškų reikšmė ir jų atsiumtimo patriotinė prasmė žymiai paryškėtų.

Vasarovidžio okeane!

Tavo namas — girių, pievų plotai.
Saulė, mėnuo — indai sklidinai.
Pievų akys žalios, ašarotos, —
Gal ir tu pravirkti ketini?

Kaip paklydęs žemės rojauš paukštis
Nepažįsta kelio nei krypties,
Taip, pažvelgęs ten toli į aukštį,
Kur jaunystė, laimė nusitęs,

Tu matai — pasauliai žėri, mirga.
Kur pradžia? Kur galas? — Nežinia.
Ar girdėjai žvangiant laimės žirgą
Vasarovidžio okeane?

Tos svajonės aiškios, baltos, grynos —
Lyg norėtum lėkti su dangum...
Bet kaip žvaigždės — skęstantis gėlynas —
Taip ir laimė žaidžia su žmogum.

Visą naktį — skaisčių, tylių, žvainų —
Upės kliokė, bėgdamos risčia.
Ar girdi? — Darbymetis ateina,
Ryto gandą skeisdamas nakčia.

Lankydami Kiršos dvare Zarasuose, Tysliava ir Kirša pasikeitė poemomis. Čia Tysliavos poemos faksimilė.

JUOZAS TYSLIAVA

Lietuva vokiečio istoriko akimis

Vytautas Širvydas *Tęsinys*

Oberosto štabo viršininkas, gen. Hoffman geg. 31 d. nubrėžė savo idėjas, kurias vėliau ir įgyvendino, bendradarbiaudamas su Kuhlmannu — parašyti Lietuvių Brastos taikos sutartį su Rusija (jau bolševikine).

Jis rašė:

"Galima rasti formulę, pagal kurią Vokietija išsižadėtų aneksijų, o Rusija nusilenktų mažųjų tautų laisvės principui, užleisdama kraštus, kuriuos mes šiuo metu okupuojame, paliekant Vokietijai ateityje nustatyti jų politinį pavida-
lą."

Oberosto civilės administracijos galva Kurše, Gossleris, Hollwego autonomijos politikai tepritarė tik po stipraus protesto. Praėjus keturioms dienoms pirm Hollwego pasitraukimo iš vyriausybės (liepos 10) Gossleris jam įteikė memorandumą, kur išdėstė būsimojo Kuršo konstituciją ir pareiškė: "Jau seniai reikėjo nedviprasmiai pasakyti, kad Vokietija Kuršą ir Lietuvą skaito savo amžinąja nuosavybe. Jei toks pareiškimas būtų buvęs laiku padarytas pirm rusų revoliucijos, šiandien net vokiečiai socialdemokratai nepurkštautų kaip purkštauja. Tokio pareiškimo laiku nepadarius, dabar esame priversti grabstyti 'šiaudų' — sąjungų, kurių kalbamos tautos, esą, norinčios."

Pagal Gosslerį būtų buvę geriausia jau seniai Kuršą ir Lietuvą įjungti kaip provincijas į Prūsiją. Jas suvokietinti būtų buvę galima vėliau, nors lietuvius, sakė, būtų sunkiau germanizuoti negu latvius. Todėl siūlė, net po asmeninės unijos su Prūsija, abu kraštu laikyti atskirais ir tvarkyti atskirais gubernatoriais, kurie turėtų plačias įstatymams leisti ir vykdyti teises. Kuršas turėtų seimelį, sudarytą išimtinai iš baronų vokiečių, kuris posėdžiautų kas du metal ir patvirtintų kaizerio skirtą gubernatorių ir jo išleistus įstatymus.

"Šis memorandumas nedviprasmiškai aneksiją dangstė autonomijos formule," sako prof. Fischer.

Konferencijai Bingene vokiečių karo vadovybė pristatė savo memorandumą, o vyriausybė — savo. Gen. Ludendorff jau liepos 21 norėjo, kad Vokietija viešai tuojau paskelbtų asmėninę Lietuvos uniją su Prūsija. Valstybės sekretorius Zimmermann (liepos 25) linko pritarti, tik sakė, kad "gražiau skambėtų" tegul "tam tikra vietinė Lietuvos

Taryba paprašytų Reicho paimti kraštą į savo globą."

Prof. Fischer pasakoja:

"Galiausia, vokiečiai kariškiai ir civiliai sutarė (liepos 31) bendrai pritarti Hollwego linijai. Kuršo civilis valdytojas Gossleris ir Lietuvos kunigaikštis Ysenburgas privalėjo pasirūpinti sušaukti atatinamas "Patikėtinių tarybas" (Vertrauensrat). Lietuvoje Taryba turėjo būti 'grynai lietuvių', o Kurše vokiečiai turėjo būti daugumoje."

"Bingeno konferencija visų smulkmenų Lietuvai neparasė, nes Ysenburgas pareiškė, būsią be galo sunku tokią Tarybą Lietuvoje sudaryti. Kuršui Tarybos sudėtis buvo nustatyta iki paskutinio brūkšnio. Patikėtinių tarybas karo vadovybė privalėjo palaipsniui paversti krašto tarybomis. Už šitą malonę, tikėtasi, kad jos tučtuojau paprašytų 'Jo Aukštybės (kaizerio) ir galingosios vokiečių imperijos globos bei apsaugos'. Tokiu tai būdu būtų gauta lietuvių ir latvių tautų pritarimas vokiečių užmojams."

"Kariškiai ir civiliai net sutarė kuriais žodžiais prabilti Patikėtinių taryboms ir kokiais žodžiais jos privalėtų atsilipti. Tai tikslu išvengti kliūvinių apeigose sudaryti 'naujas valstybes'. Aišku, nebuvo kalbų apie moderninio tipo konstitucijas ar Vakarų Europos pavyzdžio seimelius, nes 'patikėtiniai' (jų išrinkimo būdas, beje, buvo paliktas atviras), teturėjo teisę daryti pastabų užkariamiems įstatymams, neturėdami galios net mokesčių rinkti. Kariuomenėse vyravutų vokiečių kalba, kuri būtų valstybinė Kurše."

Tai toki buvo planai, iš vokiečių pusės Vilniaus lietuvių konferencijai, kuri 1917 m. rugs. 18-22 išsirinko Lietuvos Tarybą.

* Prezidentas Nixon Kongresui pasiuntė prašymą - nubalsuoti Amerikos paštą perduoti privačiai korporacijai. Esą, nuostoliai kraštui per daug dideli ir per 17 m. nešdama nuostolių, vis blogiau aptarnauja. Paštas esąs archaiškai tvarkomas. Manoma, kad pašta išlaisvinus iš politikierių įtakos, privačios įstaigos geriau aptarnautų.

* Apskalčiuojama, kad iki šio šimtmečio pabaigos Amerikoje priaugs dar 100 milijonų žmonių. Jiems apgyvendinti planuojama steigti 110 naujų miestų.

VYT. BELECKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. EVergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kalna.

CALL US FOR
Liquor CUT RATE

SAVE ON
YOUR FAVORITE
BRANDS

GOLDSTEIN Liquor Store

DOMESTIC & IMPORTED WINES & LIQUORS

FOR DELIVERY PHONE
VIRGINIA 9-7669

NEAR FOREST PARKWAY

8427 JAMAICA AVE. WOODHAVEN, N. Y.

CARPENTER

CABINET
MAKER

CUSTOM BUILT

CABINETS

• BOOKCASES
• ANTIQUE REPAIRING
FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS

119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

**HORN DENTAL
LABORATORIES**

APTARNAUJA NEW YORKA,
77-20 101st Avenue
Ozone Park, N. Y. 11417

Tel. VI 5-7730

Kalba lietuviškai

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

VAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.

ir

Bailemore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

VIENYBĖ, 1969 m. gegužės 23 d.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

ALG. SAUNORIS LAIMĖJO TORONTE

Svečias iš Lietuvos -- Alg. Saunoris laimėjo S. Amerikos liet. stalo teniso pirmenybes, įvykusias gegužės 17-18 Toronte. A. Saunoris, iš profesijos yra medicinos daktaras, daugkartinis Lietuvos ir Sov. Sąjungos stalo teniso čempionas, paskutiniu laiku dėl profesinių įsipareigojimų šią sporto šaką kiek apleidęs.

Vyrų grupėje A. Saunoris neturėjo daug vargo prieš savo varžovus, antruoju palikdamas buvusį torontietį, dabar gyvenantį New Yorke -- Pr. Gvildį. Trečioje vietoje liko -- E. Vaičekauskas (Toronto). A. Saunoris kartu su Stanaičiu iš Hamiltono laimėjo ir vyrų dvejetą.

Moteryų grupėje pirmoje vietoje įsitvirtino V. Nešukaitytė, II v. -- E. Sabaliauskaitė, III v. -- F. Nešukaitytė. Mergaitėse vyravo Nesukaičių šeima: I vietą užėmė F. Nešukaitytė, o III v. -- G. Nešukaitytė. Jų tarpe D. Gvildytė. Taigi, 3 seserys Nešukaitytė, o III v. -- G. Nešukaitytė šeima: I vietą užėmė F. Nešukaitytė, o III v. -- G. Nešukaitytė. Jų tarpe D. Gvildytė. Taigi, seserys Nešukaitytės dar ilgai neišleis laimėjimų iš savo rankų, ypačingai, kuomet kitų lietuvių šioje sporto srityje nesirodo.

Alg. Saunorio pasirodymas išėivių lietuvių pirmenybėse yra pirmoji

kregždė gražaus tarpusavio bendravimo, kuris buvo užmegstas prieš nepilnus du metus S. Amerikos liet. krepšinininkų viešnage Lietuvoje. Teikia manyti, jog tokių panašių vizitų bus daugiau.

M. PAULAUŠKAS ATVYKSTA I JAV

Modestas Paulauskas, kartu su Sov. Sąjungos krepšinio rinktine, atvyksta į Ameriką ir čia žais 8 rungtynes. M. Paulauskas, pagrindinio penketuko žaidėjas, gražiai pasirodęs olimpinuose žaidimuose Meksikoje, žais ir netoli nuo Chicagos -- South Bende, Notre Dame universiteto salėje. Čia rungtynės bus birželio mėn. 14 d. 8 val. ir 15 d. 2 val. Tikimasi, jog daug chigagiečių važiuos pasižiūrėti mūsų šio, kuris yra skaitomas vienu geriausiųjų krepšinininkų pasaulyje.

APRAŠĖ VYT. SAUNORI

Svyturio 1969 m. gegužės (9 nr.) K. Andziulis ir J. Lukosevičius plačiai aprašo neseniai mirusį žymų futbolininką, vėliau trenerį -- Vytautą Saunorį. Šis sportininkas pirmą kartą Lietuvos futbolo rinktinėje žaidė 1940 m., kuomet Kaune buvo įveikta Latvija 4:3. Rinktinėje debiutuojantis 17 m. amžiaus Vytautas Lietuvai tuomet pelnė 2 įvarčius.

CHICAGOJE LANKĖSI J. GOBIS

Nuolatinis Vienybės bendradarbis iš Clevelando buvo atvykęs į Čikagą. Savaitę laiko praleido pas savo sesers dukrą ir jos vyrą -- dr. Pr. Sutkų, gyv. Homewood miestelyje. Taip pat buvo užsukęs į Cicero, kur aplankė V. Zalatorijų, J. Kreivėną, E. Sulaitį ir kt. Ta proga buvo Vienybės bendradarbių pasitarimas, kuriame, be aukščiausių minėtų, dalyvavo ir rašytoja S. Tomarienė.

Mirė

A. Bendorius

Geografas Antanas Bendorius, širdies smūgio ištiktas mirė geg. 19 Brooklyne. Liko žmona Antanina, dukros Aušra, Jūra, Ramūnė ir sūnus Paulius. Palaidotas geg. 22 Cypress Hills kapinėse.

Buvo gimęs 1904 m. geg. 14 Giraitėlių km., Lazdijų valsč. 1918-26 m. Mokėsi Seiny Žiburio gimnazijoje, 1926-32 Vytauto D. universitete, Kaune. Geografiją studijavo 1929 Karaliaučiuje, 1931 m. Berlyne, Kaune ir Klaipėdoje dėstė geografiją gimnazijose, Pedagoginiame institute. 1946-48 bendruomenėje buvo Sveikimo komisijoje.

Vladas Jurkevičius mirė Montello, Mass. sulaukęs 84 m. Lietuvoje kilęs iš Trasninkų km., prie Merkinės.

STEBĖTOJO PASTABOS

* 1941 m. nuskendo Elizabeth, N. J. lietuvis Antanas Andriejauskas, kuris jau 1933 m. testamentu turta paskyrė giminės, 300 metų senumo šv. Mato bažnyčiai Veviržėnuose ir parapijos beturčiams. Kadangi Lietuvą okupavę didrusiai padarė ją sovietine respublika, vysk. Brizgys ir Lietuvos konsulas teismui protestavo palikimo išsiuntimą dėl abejonių, ar testamentas tikslą pasiektų.

* Sovietijos advokatas Moskowitz 1967 m. asmeniškai nuvyko į Lietuvą ir išsikalbėjo su vyskupu Beinorium. Grįžęs teismui įteikė pareiškimą, pagal kurį teisėjas Hand leido palikimą pasiųsti vyskupui. Valstybei mokesčiai ir bylos lėšos, iš \$20,000 palikimo paėmė \$7,000. Kiti tryliką tūkstančių pasiųsti į Lietuvą. Vyskupas žada pinigais atnaujinti bažnyčios vidų. Pati bažnyčia, sakoma, įrašyta į "saugomųjų senovės paminklų" eilę.

* Vienu rimčiausių pasaulyje skaitomas Londone einas Economist savaitraštis rašo: "Sovietijos kariuomenės buvimas Čekoslovakijoje pasauliui primena, kad pagrindiniai jėgos pusiau perskeltas. Per kitą dvidešimtį, ar kiek metų, svarbi bus ne žmogaus oda ar gimimo vieta, bet kurioje dvejų besirungiančių santvarkų gyvena: leninistiniame centralizme, ar vakarietiška laisvume. Įvykiai ir vėl mums primena šį pagrindinį mūsų dienų galvosūkį."

J. Partilkėnas

URSULĖ GERVINIENĖ

Gegužės 3 žydinčių medžių viržūnėmis liūdnai nuaidėjo per Chicagos lietuvių tautinės kapines Juliaus Partilkėno laidotuvių garsai ir gausios palydovų minias nuoširdūs maldos žodžiai.

J. Partilkėnas prieš 73 metus gimė Šiauliuose. Pokario metu gyveno Vokietijoje, Meerbecko stovykloje. Amerikoje išgyveno 19 metų.

Jau daug įvairaus luomo, padėties ir amžiaus buvusių merbekiškių išlydėta į amžinybę. J. Partilkėnas iš jų gal geriausiai žinomas. Jis neturėjo jokių priešų, stovyklinėse intrigoje ir kovose nedalyvavo. Niekam nekenkė, tik stengėsi kiekvienam padėti. Tvirtas kaip ažuolas, visada geros nuotaikos ir netikėto sąmojaus pilnas, ne vienam ir tamsioje valandoje praskaidrindavo padangę.

Jurgis Skepėnas geg. 12 mirė So. Boston, Mass. sulaukęs 85 m. Kilimo buvo iš Jurbarko.

Uršulė Gervinienė, 87 m. amžiaus mirė Bostone. Palaidota geg. 19 Forest Hills kapinėse. Į motinos laidotuves iš Londono atskrido p. Balickienė, Lietuvos Pasiuntinio Didžiojoje Britanijoje žmona.

* Ambutų vasarvietėje, Porawattamie Resort, arti Benton Harbor, Mich., prie Michigan ežero, nuo rugp. 23 iki rugsėjo 1 įvyks LST Kop. Neo-Lithuania stovykla jaunimui. Dalyvaują pilną laiką mokės \$85. Studentai savaitgaliams moka \$9.50 į dieną. Suaugę moka \$10.50. Vaikams iki 14 m. \$7.00. Registruojamasi, įmokant \$10, pas Bronių Kasakaitį, 7150 S. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60620. Tel. 778-7707.

* Liudvika Jurkienė-Jančaitytė, Washington, D. C. paminėjo savo 75 gimtadienį. Ji prisidėjo 1935 m. įsteigti Washingtono lietuvių draugiją.

L Aidotuvijų Direktorai

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuviams Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEwton 9-6620

PETER'S Bar & Grill

Sav. PETRAS KADAS

Jauki vieta įvairūs gėrimai.

Graži salė pobūviams bei susirinkimams.

KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATSLANKANT

459 Grand Street Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 4-8698

VIENYBĖ

* Moterų Vienybės tradicinis vasaros pobūvis įvyksta birželio 29 d. Alice ir Prano Lukų rezidencijoje ir sodyboje Howard Beach, N. Y. Kviečiamos narės ir svečiai.

* Vanda Vaitkutė iš Kauno atvyko pasisvečiuoti pas Adelę Rysavy gyv. Jackson Heights, N. Y.

* Virgilija Butkaitė-Cibulskienė iš Kauno atvyko pasisvečiuoti pas savo tėvą Joną Butką, gyv. Bridgeport Conn. Tėvas ir duktė nesimatę per 20 metų.

* Dailininkas Romas Viešulas, nuo 1960 m. dėstąs Temple universitete Tyler dailės mokykloje, Philadelphia, Pa., trečiu kartu apdovanotas Guggenheim Fellowship premija. Anksčiau yra laimėjęs Tamarin, vėliau Tiffani Fellowship premijas.

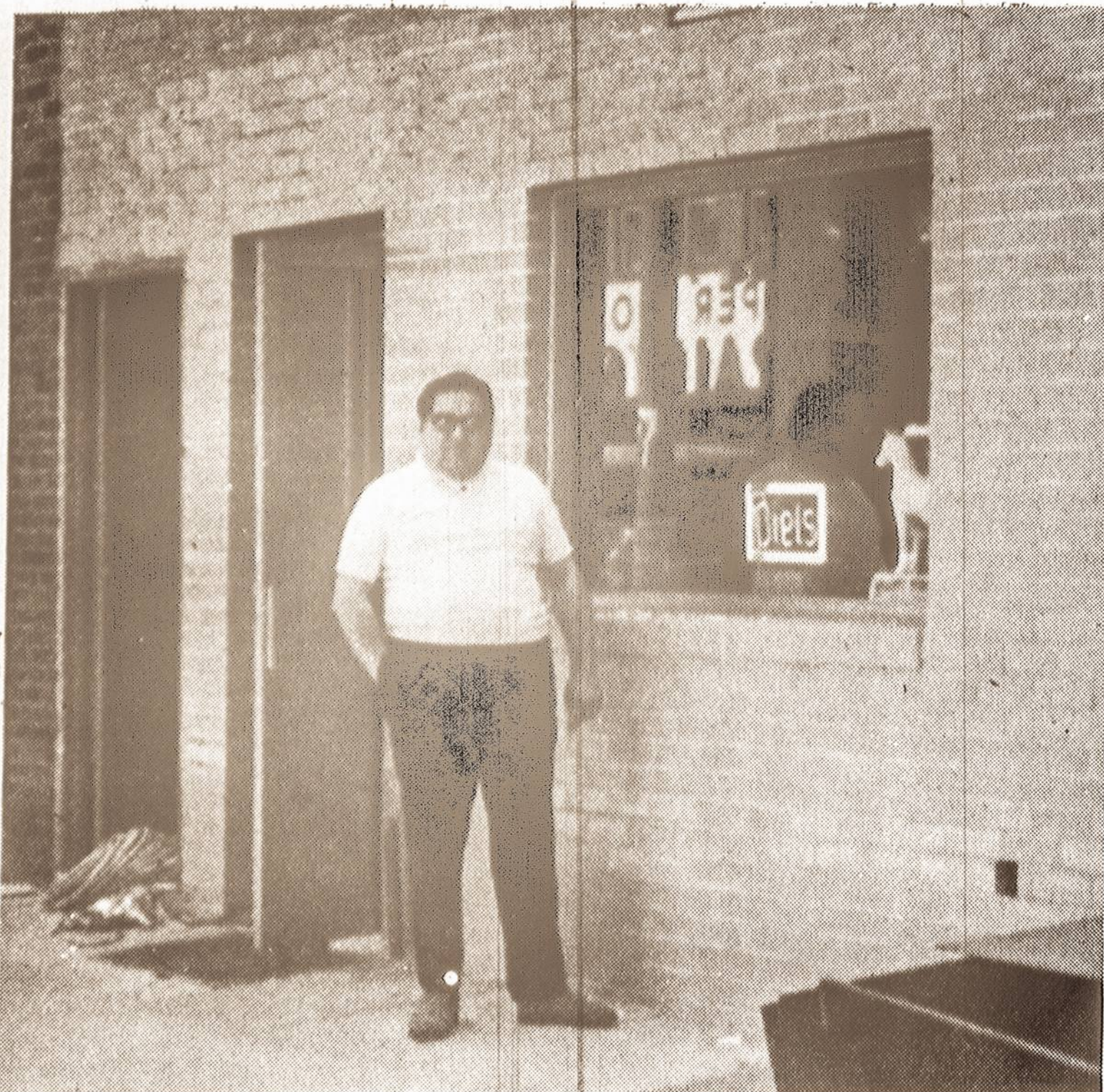
* Dr. Jokūbas Stukas, Lietuvos Atsiminimų radijo programos pranešėjas per WEVD stotį, šiemet rengia du piknikus: rugpjūčio 3 d. Platdeutsche parke, Long Island, N. Y. ir rugsėjo 7 d. Royal Gardens, Rahway, N. J. Piknikai ruošiami Jokūbo Stuko radijo programoms finansuoti.

* Dr. A. Petrika su žmona Margaret buvo išvykę atostogų į Kaliforniją. Lankėsi San Francisco, Los Angeles ir kitose vietovėse. Iš Los Angeles buvo nuvykę ir Tujuana, Meksiką. Parsivežė labai malonių įspūdžių, susitiko su savo senais prieteliais, buvusiais brooklyniečiais ir užmezgė naujų pažinčių. Madeline ir Roy Mijatų namuose, Los Altos jiems buvo suruoštos priimtuvės, kuriose dalyvavo būrelis artimųjų.

* Dail. Juozo Bagdono darbų paroda įvyksta Angelių Karalienės parapijos salėse birželio 6, 7, ir 8 dienomis. Oficialus parodos atidarymas bus birželio 7 d. 6 v.v.

* Maironio lit. mokyklos mokslo metai baigiami birželio 7 d. Bendros mišios bus 9 v. r., iškilmingas aktas 10 v. r., 12 val. visuotinis tėvų susirinkimas, 5 val. p.p. abiturientų išleistuvės Maspetho lietuvių parapijos salėje.

* J. Parojus sunkiai serga ir gydomas ligoninėje. Iš Lenkijos neseniai atvyko jo giminaitis Januškevičius, kuris laikinai apsisistojo pas Vainauskus, Great Necke.

Pranas Bručas prie savo naujai remontuojamos White Horse Tavern. Senoviškas priekinis langas pakeistas gražiu plytų lygia su moderniškesniu langu ir naujomis durimis. Tuo būdu patalpos pailgintos 3 pėdomis arčiau gatvės. Be to, sudėtos naujos grindys, atnaujintas baras ir įrengtas vasarai vėsinimas ne tik bare, bet ir salėje. White Horse Tavern beveik tapo lietuvių kultūrinio centro: čia vyksta Operetės choro repeticijos, organizacijų susirinkimai ir įvairūs lietuvių pobūviai. J. Valaičio foto

Zosė Vitaitienė, buv. Tėvynės redaktorius S. E. Vitaičio našlė, su dukra Genovaitė ir žentu Zenkum, Operetės Choro 50 m. minėjime. J. Valaičio foto

Vienybės atstovai Jungtinių Tautų delegatų salione su viešnia iš Lietuvos - artistė Antonina Vainiunaite Kubertavičiene (dešinėje).

Pagerbė Praną Narvydą

ALTS I skyrius gegužės 10 Vyt. Belecko Winter Garden salėje surengė pagerbimą Pranui Narvydui jo 80 metų sukakties proga, tuo pačiu kartu pristatydami jo knygą "Gimtinių Takais".

Akademią pradėjo skyrėliaus pirmininkas dr. A. Budreckis. Programai vadovavo Vitalis Žukauskas ir Vyt. Abraitis.

Kalbėjo Emilija Čekienė, kuri Narvydui padovanojo knygą "Lithuania 700", Helen Kulber, kuri įteikė laikraščių iškarpas apie Narvydą nuo 1923, kai pas jos tėvelius Brooklyne viešėjo Zemaitė - Zymantienė, E. Jurgėlienė, jubiliatą apdovanojusi gėlėmis, S. Mackevičius, J. Kiaunė, J. Virbicikas, dr. V. Paprockas, P.

Kalba jubiliatas Pranas Narvydas. Dešinėje sėdi Vytautas Abraitis. J. Valaičio foto

Juknys, dr. P. Dagys, S. Gudas, V. Alksnintis, V. Gruzdis iš Philadelphijos, Jurgis Jokubaitis ir Vienybės redaktorius Jonas Valaitis, kuris paminėjo, kad Narvydo raštų daugiausiai yra tilpę Vienybėje. Suminėjo ir kitų Narvydo bičiulių pavardes, kurie nedrįso registruotis kalbėti, jų tarpe, P. Venis, Pusnikas, Pivorlūnas, Katinas, Violeta Pranskienė. Sveikinimo laišku skatytą iš dr. Julijaus Bielskaus iš

Los Angeles, Cal., Kazio S. Karpiaus iš Cleveland, Ohio, SLA prezidento Povilo Dargio iš Pittsburgho, Vinco Tamošino iš Detroit, Mich. Juozo Valako ir kap. S. Gudello iš Vokietijos, kuris prisilutė ir 30 D markių (apie \$8.00), sveikindamas Praną Narvydą jo 80-ties metų sukakties proga.

Akademią ir vakarienę suruošti daugiausiai darbavosi Jurgėlai.

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI!

JAV paštui griežtai reikalaujant, Vienybė nebus siuntinėjama skaitytojams, kurie neatsilyginę už prenumeratą. Šiomis dienomis visiems Vienybėi įsiskolinusiems skaitytojams išsiuntinėti pranešimai. Jeigu birželio mėn. bėgyje prenumerata nebus sumokėta, tai tolimesnis laikraščio siuntinėjimas bus nutrauktas.

Vienybė nebus siuntinėjama ir spaudos kioskams, kurių tarpe esama ir tokių, kurie neatsilyginę per keletą metų.

VIENYBĖS ADMINISTRACIJA

VIENYBĖ, 1969 m. gegužės 23 d.